DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

7. november 2002 *

I de forenede sager C-260/00 — C-263/00,

angående anmodninger, som Hessisches Finanzgericht, Kassel (Tyskland), i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Lohmann GmbH & Co. KG (sagerne C-260/00 — C-262/00),

og

Medi Bayreuth Weihermüller & Voigtmann GmbH & Co. KG (sag C-263/00)

mod

Oberfinanzdirektion Koblenz,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af pos. 9021 i den kombinerede nomenklatur, der fremgår af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 af 23. juli 1987 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif (EFT L 256, s. 1), som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1734/96 af 9. september 1996 (EFT L 238, s. 1),

* Processprog: tysk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Wathelet, og dommerne C.W.A. Timmermans, D.A.O. Edward (refererende dommer), S. von Bahr og A. Rosas,

generaladvokat: A. Tizzano

justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Lohmann GmbH & Co. KG (sagerne C-260/00 — C-262/00) ved P. Barth, M. Barth og J. Walda

— Medi Bayreuth Weihermüller & Voigtmann GmbH & Co. KG (sag C-263/00) ved W. Weihermüller, M. Weihermüller og S. Weihermüller

— Oberfinanzdirektion Koblenz ved Fritz

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved J.C. Schieferer, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 21. februar 2002 er afgivet mundtlige indlæg af Lohmann GmbH & Co. KG (sagerne C-260/00 — C-262/00) ved Rechtsanwalt

J. Müller-Lisse, af Medi Bayreuth Weihermüller & Voigtmann GmbH & Co. KG (sag C-263/00) ved Rechtsanwalt L. Harings og af Kommissionen ved J.C. Schieferer,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 25. april 2002,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelser af 21. februar 2000, indgået til Domstolen den 28. juni 2000 og præciseret den 17. oktober 2001 på Domstolens anmodning, har Hessisches Finanzgericht, Kassel, i medfør af artikel 234 EF forelagt flere præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af pos. 9021 i den kombinerede nomenklatur, der fremgår af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 af 23. juli 1987 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif (EFT L 256, s. 1), som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1734/96 af 9. september 1996 (EFT L 238, s. 1) (herefter »KN«).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under sager mellem Lohmann GmbH & Co. KG (herefter »Lohmann«) og Oberfinanzdirektion Koblenz (herefter »Oberfinanzdirektion«) (sagerne C-260/00 — C-262/00) og mellem Medi Bayreuth Weihermüller & Voigtmann GmbH & Co. KG (herefter »Medi Bayreuth«) og Oberfinanzdirektion (sag C-263/00) vedrørende tarifering i pos. 9021 i KN af visse produkter som ortopædiske produkter.

Retsgrundlaget

3 KN, der er indført ved forordning nr. 2658/87, har til formål at opfylde de krav, der følger af såvel den fælles toldtarif som statistikken over Fællesskabets udenrigshandel. Den bygger på det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem (herefter »HS«), der er udarbejdet af Toldsamarbejdsrådet, nu Verdenstoldorganisationen, og som blev indført ved den internationale konvention, der blev undertegnet den 14. juni 1983 i Bruxelles (herefter »HS-konventionen«), som sammen med ændringsprotokollen hertil af 24. juni 1986 blev godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 87/369/EØF af 7. april 1987 (EFT L 198, s. 1).

4 Kapitel 90 i afsnit XVIII i KN's anden del har overskriften »Optiske, fotografiske og kinematografiske instrumenter og apparater; måle-, kontrol- og præcisionsinstrumenter og -apparater; medicinske og kirurgiske instrumenter og apparater; dele og tilbehør dertil«.

5 Pos. 9021 I KN har følgende ordlyd:

»Ortopædiske artikler, herunder krykker, kirurgiske bælter og brokbind; benskinner og andre artikler til behandling af frakturer; proteser; høreapparater og andre apparater eller artikler, der bæres af eller på personen eller implanteres i legemet for at afhjælpe en defekt eller et svækket organ.«

6 I henhold til bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN »omfatter [kapitlet] ikke [...] støttebælter og andre støtteartikler af tekstilmateriale, hvis effekt på det organ, der skal støttes eller holdes, alene hidrører fra deres elasticitet (f.eks. svangerskabsbælter, brystbandager, underlivsbandager, bandager til led eller muskler) (afsnit XI)«.

7 Kapitel 61, 62 og 63 i afsnit XI i KN's anden del har henholdsvis følgende overskrifter »Beklædningsgenstande og tilbehør til beklædningsgenstande, af trikotage«, »Beklædningsgenstande og tilbehør til beklædningsgenstande, undtagen varer af trikotage« og »Andre konfektionerede tekstilvarer; håndarbejdssæt; brugte beklædningsgenstande og brugte tekstilvarer; klude«.

8 Bestemmelse 2 i kapitel 61 i KN har følgende ordlyd:

»Dette kapitel omfatter ikke

a) varer henhørende under pos. 6212

b) brugte beklædningsgenstande og andre brugte tekstilvarer henhørende under pos. 6309

c) ortopædiske artikler, brokbind, kirurgiske bælter o.lign. (pos. 9021).«

9 Bestemmelse 2 b) i kapitel 62 i KN har samme ordlyd som bestemmelse 2 c) i kapitel 61 i KN.

10 Den almindelige tariferingsbestemmelse 2 b) vedrørende KN, der fremgår af afsnit I A i KN's første del, bestemmer:

»Når et bestemt materiale nævnes i en positionstekst, henhører materialet under positionen såvel i ren tilstand som blandet med eller i forbindelse med andre materialer. Når varer fremstillet af et bestemt materiale nævnes, tages der herved sigte på varer fremstillet såvel helt som delvis af det pågældende materiale. Den nærmere fremgangsmåde ved tariferingen af blandinger og af sammensatte varer er angivet i punkt 3 nedenfor.«

11 Den almindelige tariferingsbestemmelse 3 b) har følgende ordlyd:

»Såfremt varer ved anvendelse af ovennævnte punkt 2 b) eller af andre årsager kan henføres under to eller flere positioner, afgøres tariferingen efter følgende regler:

[...]

b) Når den foran under a) nævnte regel ikke kan anvendes ved tariferingen af blandinger eller sammensatte varer, bestående af forskellige materialer eller forskellige bestanddele, eller af varer i sæt til detailsalg, tariferes de pågældende varer, som om de bestod af det materiale eller den bestanddel, der er karaktergivende, for så vidt udøvelsen af et skøn herover forekommer mulig.«

12 I henhold til HS-konventionens artikel 6, stk. 1, er der i Toldsamarbejdsrådet blevet nedsat et udvalg benævnt »Udvalget for Det Harmoniserede System« (herefter »HS-udvalget«), sammensat af repræsentanter for hver af de kontraherende parter. I henholdt til HS-konventionens artikel 7, stk. 1, består udvalgets opgave bl.a. i at stille forslag om ændringer af den nævnte konvention og i at udarbejde forklarende bemærkninger, tariferingsudtalelser og andre udtalelser til vejledning ved fortolkningen af HS.

13 Hvad angår ortopædiske artikler, der er nævnt i pos. 9021, præciserer den første forklarende bemærkning til pos. 9021, uddrag af forklarende bemærkninger til HS, anden udgave (1996) (herefter »første forklarende bemærkning til pos. 9021«), følgende:

»Disse artikler anvendes til:

— at forebygge eller korrigere deformiteter på legemet, eller

— at støtte eller fastholde organer efter sygdom eller operation.

Positionen omfatter bl.a.:

1) Artikler for hofteskader (coxalgi etc.).

2) Skulderskinner.

3) Artikler for kæben.

4) Skinner til udretning mv. af fingrene.

5) Artikler til behandling af Potts sygdom (strækning af hoved og rygrad).

6) Ortopædisk fodtøj, som har specielle læderstøtteanordninger, der kan være forstærket med en metal- eller korkramme; varerne fremstilles kun efter mål.

7) Specielle indlægssåler, fremstillet efter mål.

8) Tandlægeartikler til at korrigere tandstillinger (bøjler, ringe etc.).

9) Ortopædiske artikler til fødder (anordninger til klumpfødder, fodbøjler med eller uden fjederstøtte for foden, kirurgiske støvler etc.).

10) Brokbind, f.eks. lyske-, lår-, navlebrokbind etc.

11) Artikler til korrektion af scoliose og skævhed i ryggen, samt alle medicinske og kirurgiske korsetter og bælter (også visse støttebælter), der karakteriserer sig ved:

a) specielle puder, stivere etc., der kan reguleres, så de passer patienten

b) fremstillingsmaterialet (læder, metal, plast etc.) eller

c) forstærkede dele, stive stykker tekstil eller stive bånd af forskellige bredder.

Disse artiklers specielle udformning til ortopædisk brug adskiller dem fra almindelige korsetter og bælter, uanset om de sidstnævnte også er bestemt til at støtte og fastholde.

12) Ortopædiske suspensioner, *bortset fra* simple suspensioner af trikotage etc.

[...]«

Tvisterne i hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

14 Lohmann og Medi Bayreuth ansøgte i 1997 om bindende tariferingsoplysninger for nogle produkter, som de havde importeret fra USA og Mexico, og som de fandt var ortopædiske produkter, der henhørte under pos. 9021 i KN. Det drejede sig om håndledsbandagen »epX Wrist Dynamic« (sag C-260/00), rygstøttebæltet »epX Back Basic« (sag C-261/00), albuebeskytterne »epX Elbow Basic« og »epX Elbow Dynamic« (sag C-262/00) samt den funktionelle knæbandage med styreskinner »Stabimed« og den funktionelle knæprotese »Collamed« (sag C-263/00).

15 De meddelte bindende tariferingsoplysninger tariferede imidlertid samtlige disse produkter i underposition 6307 90 10 i KN, dvs. som konfektionerede varer af trikotage.

16 Da deres klager blev afvist af Oberfinanzdirektion, indbragte Lohmann og Medi Bayreuth sagerne for Hessisches Finanzgericht med påstand om annullation af de bindende tariferingsoplysninger og om, at Oberfinanzdirektion pålægges at meddele nye bindende tariferingsoplysninger, hvorved de pågældende produkter tariferes i pos. 9021 i KN.

17 For Hessisches Finanzgericht er det et spørgsmål, om Domstolens resultat i præmis 12 i dom af 24. marts 1994, 3M Medica (sag C-148/93, Sml. I, s. 1123), i henhold til hvilken de produkter, som er omfattet af pos. 9021 i KN, »har det fælles kendetegn, at de er særligt tilpasset de legemssvagheder, som de har til formål at afhjælpe, og at de er særligt fremstillet for en bestemt person«, ligeledes

finder anvendelse på de produkter, der er omtvistet i de sager, der nu verserer. Hessisches Finanzgericht er desuden i tvivl om, hvilken betydning kriteriet vedrørende tekstilets elasticitet har for anvendelsen af bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN.

18 På dette grundlag har Hessisches Finanzgericht besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

I sag C-260/00

»1) Omfatter varebetegnelsen »ortopædiske artikler« i KN-position 9021 en håndledsbandage, en såkaldt »epX Wrist Dynamic håndledsbandage«, størrelse M/L, konfektioneret ved sammensyning i rørform, som består af et 1,2 mm tykt ensfarvet, fladt materiale i tre lag, med to yderlag af elastisk vævet tekstil og et meget tyndt mellemlag af kunststof, der i tværsnit er usynligt — idet der på hver side befinder sig fire let buede, ca. 12 cm lange fjederstave af rustfrit materiale — og som har en længde på ca. 19 cm, med et øvre tværmål på ca. 11 cm, samt et nedre tværmål på ca. 9 cm og med en cirkelrund åbning til tommelfingeren?

2) Er det under hensyn til ordet »alene« i bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN, sammenholdt med bestemmelse 2 c) til kapitel 61 i KN og bestemmelse 2 b) til kapitel 62 i KN, muligt at anvende tekstilets elasticitet som det eneste relevante kriterium også for det tilfælde, at støttefunktionen ikke kun opnås ved en formålstjenlig konstruktion, men i det mindste bliver forstærket ved hjælp af andre elementer (i dette tilfælde fjederstavene)?«

I sag C-261/00

»1) Omfatter varebetegnelsen »ortopædiske artikler« i KN-position 9021 et rygstøttebælte, en såkaldt »epX Back Basic rygbandage«, størrelse S, konfektioneret ved sammensyning, som i det væsentlige består af indtil 1,5 mm tyk, elastisk gennembrudt vævet tekstil af ca. 87 cm længde og 23 cm bredde, der foran kan lukkes med en burrelukning samt udenpå er forsynet med yderligere to elastiske bånd af tekstil, som kan trækkes forud, spændes og fæstes på burrelukningen, idet der i midten (på ryggen) befinder sig en smal indsyet stav af kunststof, og der med en lomme er forberedt en trykpude i rygdelen?

2) Er det under hensyn til begrebet »alene« i bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN, sammenholdt med bestemmelse 2 c) til kapitel 61 i KN og bestemmelse 2 b) til kapitel 62 i KN, muligt at anvende tekstilets elasticitet som det eneste relevante kriterium også for det tilfælde, at støttefunktionen i det mindste bliver forstærket ved en formålstjenlig konstruktion, der opnås ved forarbejdning af forskelligt elastisk vævede tekstiler?«

I sag C-262/00

»1) Omfatter varebetegnelsen »ortopædiske artikler« i KN-position 9021 et albuebind, et såkaldt »epX Elbow Basic« og en albuebandage, en såkaldt »epX Elbow Dynamic«, der består af et 1 mm tykt ensfarvet, trelags fladt materiale med to yderlag af elastisk vævet tekstil og et mellemlag af kunststof, som er sammensyet i slangeform med en længde på henholdsvis

8 cm (albuebind) og 22 cm (albuebandage, der desuden er anatomisk formsyet), som trækkes over underarmen og bæres som en art manchet over albuen, og som er udstyret med en indarbejdet trykpude (pelotte), over hvilken der går en cirkulær rem med en elastisk og trækfast del, og som er forsynet med burrelukningsbånd?

2) Er det under hensyn til begrebet »alene« i bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN, sammenholdt med bestemmelse 2 c) til kapitel 61 i KN og bestemmelse 2 b) til kapitel 62 i KN, muligt at anvende tekstilets elasticitet som det eneste relevante kriterium også for det tilfælde, at støttefunktionen bliver forstærket ved hjælp af andre elementer (i dette tilfælde pelotten)?

3) Dersom spørgsmål 2) besvares bekræftende:

Kan punkt 3 b) i de almindelige bestemmelser anvendes ved afgrænsningen af spørgsmålet om, hvornår støttefunktionen overvejende fremkommer ved hjælp af elementer, der ikke består af elastisk væv/stof, eller hvilke andre kriterier finder i denne forbindelse anvendelse?«

I sag C-263/00

»1) Omfatter varebetegnelsen »ortopædiske artikler« i KN-position 9021 funktionelle knæbandager med styreskinner samt funktionelle knæproteser med bandagevirkning, som i det væsentlige består af konfektioneret Neopren, og som på siden er forsynet med to henholdsvis 30 cm og 37 cm lange skinner af aluminium (ligeledes aftagelige) med polycentriske led med

begrænsning af bevægelsesområdet samt med to burrelukningsbånd, idet den formålsbestemte anvendelse af begge disse knæbandager/knæproteser er betinget af, at der sker en individuel indstilling af leddets bevægelsesområde ved hjælp af kiler?

2) Er det under hensyn til begrebet »alene« i bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN, sammenholdt med bestemmelse 2 c) til kapitel 61 i KN og bestemmelse 2 b) til kapitel 62 i KN, muligt at anvende tekstilets elasticitet som det eneste relevante kriterium også for det tilfælde, at støttefunktionen bliver forstærket ved hjælp af andre materialer?

3) Dersom spørgsmål 2) besvares bekræftende:

Kan punkt 3 b) i de almindelige bestemmelser anvendes ved afgrænsningen af spørgsmålet om, hvornår støttefunktionen overvejende fremkommer ved hjælp af andre materialer, eller hvilke andre kriterier finder i denne forbindelse anvendelse?«

19 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 13. september 2000 er sagerne C-260/00 — C-263/00 blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt domsafsigelsen.

20 I den oprindelige version af det andet spørgsmål i hver af de fire sager anmodede den forelæggende ret om en fortolkning af udtrykket »alene«, som ifølge den forelæggende ret var anvendt i bestemmelse 2 b) til kapitel 61 og 62 i KN. Da dette udtryk imidlertid ikke findes i disse bestemmelser, opfordrede Domstolen den 3. oktober 2001 i medfør af procesreglementets artikel 104, stk. 5, den forelæggende ret til at præcisere sine spørgsmål på dette punkt. Ved kendelser af 17. oktober 2001, indgået til Domstolen den 29. oktober 2001, ændrede den forelæggende ret sine præjudicielle spørgsmål i de fire sager, således som de fremgår af præmis 18.

Det første spørgsmål

21 Med sit første spørgsmål i hver sag ønsker den forelæggende ret oplyst, om visse produkter, som den har beskrevet i detaljer, skal eller ikke skal tariferes i pos. 9021 i KN.

Indlæg til Domstolen

22 Lohmann og Medi Bayreuth har gjort gældende, at de produkter, der er omtvistet i hovedsagen, har en speciel udformning til ortopædisk brug. Hvad særligt angår rygstøttebælterne har Lohmann anført, at produktet efter lægens anvisning normalt inden anvendelsen udstyres med tilbehør (pelotter), der udformes efter patientens fysik.

23 Medi Bayreuth har understreget, at som følge af de tekniske fremskridt er kravet om, at en ortopædisk artikel skal fremstilles efter mål, ikke længere i overensstemmelse med virkeligheden. Mange produkter inden for lægemiddelområdet, der tidligere blev fremstillet efter mål, er i dag erstattet af industriprodukter, der blot skal tilpasses før anvendelsen. Ud fra ordlyden af pos. 9021 i KN er det endvidere ikke muligt at skelne mellem produkter, der er fremstillet efter mål, og produkter, der er masseproduceret.

24 Oberfinanzdirektion har henvist til den fortolkning af pos. 9021 i KN, som den har påberåbt sig i hovedsagen, hvorefter de pågældende produkter ikke er omfattet af denne position. Hvad særligt angår de rygstøttebælter, der er omtvistet i sag C-261/00, er det dens opfattelse, at rygstøttebælterne ikke er

ortopædiske artikler i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i pos. 9021 i KN, hvilket den støtter dels på det pågældende produkts karakteristika, dels på en afgørelse fra HS-udvalget, hvorved udvalget besluttede at henføre lignende produkter under pos. 6212 90 i HS. Oberfinanzdirektion har anført, at denne afgørelse er offentliggjort af Kommissionen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (EFT 2001 C 202, s. 8).

25 Kommissionen er af den opfattelse, at det følger af 3M Medica-dommen, at det er udelukket at tarifere de produkter, der er omtvistet i sagerne C-260/00 — C-262/00 i pos. 9021 i KN, idet det på det tidspunkt, hvor toldskylden opstod, ikke var fastslået, at produkterne er fremstillet eller tilpasset et bestemt fysisk handicap og fremstillet efter mål til en bestemt person, eller at de forudsætter, at en specialist efterfølgende tilpasser dem til en bestemt persons individuelle brug. Kommissionen er af den opfattelse, at denne konklusion også er i overensstemmelse med de forklarende bemærkninger til HS. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en patient f.eks. følger brugsanvisningen, når han anvender produktet. Hvad derimod angår de produkter, der er omtvistet i sag C-263/00, har disse særlige egenskaber, og Kommissionen er derfor af den opfattelse, at produktet henhører under pos. 9021 i KN, hvis det viser sig, at det er nødvendigt, at en ortopæd tilpasser produktet med henblik på en korrekt montering og anvendelse.

Domstolens besvarelse

26 Det må indledningsvis bemærkes, at Domstolens opgave, når den er forelagt en præjudiciel sag om tarifering, mere er at oplyse den nationale ret om de kriterier, ved anvendelse af hvilke den nationale ret er i stand til korrekt at tarifere de pågældende produkter i KN, end selv at foretage denne tarifering, så meget mere som Domstolen ikke nødvendigvis er i besiddelse af alle de hertil nødvendige oplysninger. Den nationale ret er således under alle omstændigheder bedre i stand til at foretage tariferingen.

27 Proceduren for præjudicielle forelæggelser i artikel 234 EF angiver rammerne for et snævert samarbejde mellem de nationale retter og Domstolen, baseret på en indbyrdes fordeling af opgaverne (dom af 30.3.2000, sag C-236/98, JämO, Sml. I, s. 2189, præmis 30), og udgør et instrument, ved hjælp af hvilket Domstolen forsyner de nationale retter med de fortolkningselementer med hensyn til fællesskabsretten, som er nødvendige for, at de kan afgøre de for dem verserende retssager (dom af 11.1.2001, sag C-403/98, Monte Arcosu, Sml. I, s. 103, præmis 21).

28 Domstolen kan således inden for tariferingsområdet se sig foranlediget til af spørgsmålenes ordlyd, således som de er formuleret af den nationale ret, og under hensyn til de i forelæggelseskendelsen meddelte oplysninger, at udlede de elementer, der angår fortolkning af fællesskabsretten, der gør det muligt for den nationale ret at foretage den tarifering, som er indbragt for den (jf. i denne retning dom af 17.9.1998, sag C-400/96, Harpegnies, Sml. I, s. 5121, præmis 11).

29 Det første spørgsmål i hver af sagerne skal derfor forstås således, at det ønskes oplyst, hvilke kriterier der skal anvendes ved afgørelsen af, om produkter som håndledsbandager, rygstøttebælter, albuebind og knæbandager kan tariferes i pos. 9021 i KN.

30 Der skal i den forbindelse henvises til Domstolens faste retspraksis, hvorefter det følger af såvel retssikkerheds- som kontroltekniske hensyn, at det afgørende kriterium ved tarifering af varer normalt vil være disses objektive karakteristika og egenskaber som beskrevet i den enkelte position i den fælles toldtarif og de supplerende bestemmelser til dennes afsnit og kapitler (jf. bl.a. dom af 7.2.2002, sag C-276/00, Turbon International, Sml. I, s. 1389, præmis 21).

31 Det fremgår endvidere af fast retspraksis, at med henblik på fortolkningen af den fælles toldtarif udgør såvel de bestemmelser, der indleder kapitlerne i den fælles

toldtarif, som de forklarende bemærkninger til HS vigtige hjælpemidler til at sikre en ensartet anvendelse af toldtariffen, hvorfor de kan betragtes som gyldige midler til dens fortolkning (Turbon International-dommen, præmis 22).

32 Det skal i nærværende sag fastslås, at de produkter, der er omtvistet i hovedsagerne, hverken udtrykkeligt er omfattet af ordlyden af positionerne i KN eller af bestemmelserne til afsnittene eller til kapitlerne i KN. De forklarende bemærkninger til HS indeholder derimod nogle anvisninger, der er brugbare ved tarifering af produkterne.

33 Det skal hertil bemærkes, at ifølge den første forklarende bemærkning til pos. 9021 omfatter begrebet »ortopædiske artikler« i pos. 9021 i KN produkter, der tjener til »at forebygge eller korrigere visse deformiteter på legemet« eller til »at støtte eller fastholde organer efter sygdom eller operation«.

34 I den liste, der følger beskrivelsen, og som indeholder eksempler på sådanne artikler, er det nogle gange anført, at det pågældende produkt skal være fremstillet efter mål (ortopædisk fodtøj, særlige indlægssåler). Dette har fået Domstolen til at fastslå, at sandaler og sko, der må sidestilles med masseproducerede indlægssåler eller masseproduceret fodtøj med hvælvede indersåler, ikke er »ortopædiske artikler«, der henhører under pos. 9021 i KN (3M Medica-dommen, præmis 14).

35 Et sådant krav stilles derimod ikke til størstedelen af de produkter, der fremgår af listen.

36 Hvad angår artikler til korrektion af scoliose og skævhed i ryggen samt medicinske og kirurgiske korsetter og bælter fremgår det af den første forklarende bemærkning til pos. 9021, at det heraf kun er artikler, der karakteriserer sig ved elementer, der kan reguleres, så de passer patienten, der er omfattet af pos. 9021. Det præciseres i bemærkningen, at »disse artiklers specielle udformning til ortopædisk brug adskiller dem fra almindelige korsetter og bælter, uanset om de sidstnævnte også er bestemt til at støtte og fastholde«.

37 Kravet om, at produktet skal være fremstillet efter mål eller i det mindste kunne reguleres, så det passer patienten, afspejler det hensyn, at produkter, der er »almindelige« produkter, dvs. simple produkter, der mangler de særlige kendetegn ved de produkter, der er nævnt i første forklarende bemærkning til pos. 9021, ikke tariferes i pos. 9021 i KN. De forklarende bemærkninger til HS beskriver kapitel 90 KN som omfattende samtlige instrumenter og apparater, der i det væsentlige karakteriserer sig ved deres omhyggelige fremstilling og deres store nøjagtighed.

38 Dette er grunden til, at den første forklarende bemærkning til pos. 9021 er baseret på kriteriet om fremstilling efter mål for at adskille ortopædisk fodtøj fra almindeligt fodtøj, eller på kriterierne om, at produktet skal kunne reguleres, så det passer patienten, om fremstillingsmaterialet og om forstærkede dele for at adskille artikler til korrektion fra almindelige korsetter og bælter, og endvidere på kriteriet om produktets særlige funktion for at adskille ortopædiske suspensioner fra simple suspensioner af trikotage.

39 De kriterier, der kan adskille simple eller almindelige produkter fra produkter, der har en medicinsk funktion, omfatter således det pågældende produkts fremstillingsmetode, dets fremstillingsmateriale, dets mulighed for tilpasning til de handicap, det har til formål at korrigere, eller andre særlige karakteristika, navnlig dets særlige funktion.

40 Såfremt et produkt findes i forskellige versioner, og det i dets simple eller almindelige version har en generel anvendelse, hvorimod det i en anden version har en medicinsk funktion, der anvendes til ortopædiske formål, er det kun i denne version og under anvendelse af de ovenfor nævnte kriterier, at produktet skal tariferes i pos. 9021 i KN.

41 Hvad angår tilpasning til et handicap skal det bemærkes, at tilpasningen enten kan foretages ved fremstillingen af produktet eller, hvis det drejer sig om et præfabrikeret produkt, kan foretages senere af en læge eller af patienten selv ved hjælp af særlige mekanismer, som produktet er forberedt til, navnlig på det tidspunkt, hvor produktet tages i anvendelse.

42 Da de tekniske fremskridt inden for produktionen af ortopædiske artikler i stadigt stigende omfang gør det muligt at masseproducere sådanne artikler og efterfølgende tilpasse dem patientens specifikke behov, navnlig på det tidspunkt, hvor produktet tages i anvendelse, ville det være mindre hensigtsmæssigt at kræve, at tilpasningen til patientens behov foretages ved fremstillingen, hvilket også ville forhøje de økonomiske udgifter for de sociale sikringsordninger.

43 Heraf følger, at de produkter, der er omtvistet i hovedsagerne er omfattet af pos. 9021 i KN, hvis de har karakteristika, der adskiller dem fra almindelige bælter og bandager og fra almindelig brug navnlig på grund af de materialer, hvoraf de er fremstillet, den måde, hvorpå de fungerer, eller på grund af, at de kan tilpasses patientens særlige handicap. Det er i den forbindelse uvæsentligt, af hvem og på hvilket tidspunkt en sådan tilpasning foretages.

44 Det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, om dette er tilfældet i hovedsagerne.

45 Det første spørgsmål i hver af sagerne skal derfor besvares med, at pos. 9021 i KN skal fortolkes således, at positionen omfatter produkter som håndledsbandager, rygstøttebælter, albuebind og knæbandager, hvis disse produkter har karakteristika, der adskiller dem fra almindelige bælter og bandager og fra almindelig brug navnlig på grund af de materialer, hvoraf de er fremstillet, den måde, hvorpå de fungerer, eller på grund af, at de kan tilpasses patientens særlige handicap. Det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, om dette er tilfældet i hovedsagerne.

Det andet spørgsmål

46 Med sit andet spørgsmål i hver af sagerne ønsker den nationale ret nærmere bestemt oplyst, om ordet »alene« i bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN skal fortolkes således, at bestemmelsen udelukker støttebælter og andre støtteartikler, hvor andre karakteristika end elasticitet bidrager på en ikke ubetydelig måde til effekten på det organ, der skal støttes eller holdes.

Indlæg til Domstolen

47 Lohmann og Medi Bayreuth samt Kommissionen har anført, at ordet »alene« i bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN skal fortolkes bogstaveligt, således at bestemmelsen ikke finder anvendelse, såfremt effekten på det organ, der skal støttes eller holdes, ligeledes følger af andre faktorer end det pågældende støttebæltes eller den pågældende anden støtteartikels elasticitet.

Domstolens besvarelse

48 Det fremgår af selve ordlyden af bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN, at såfremt støttebæltets eller en anden støtteartikels elasticitet er den eneste faktor, der bidrager til effekten på det organ, der skal støttes eller holdes, er tarifering i pos. 9021 i KN udelukket. Hvis derimod andre faktorer bidrager til denne effekt på en ikke ubetydelig måde, finder bestemmelsen ikke anvendelse.

49 Denne fortolkning er i overensstemmelse med opbygningen af bestemmelserne til kapitel 90 KN. Bestemmelse 2 b) til dette kapitel indeholder således formuleringen »udelukkende og hovedsagelig«, hvilket gør det muligt at tage hensyn til andre forhold i forbindelsen med denne bestemmelse.

50 Det skal tilføjes, at eftersom bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN kun nævner effekten på det organ, der skal støttes eller holdes, er det ikke til hinder for bestemmelsens anvendelse, at der findes andre elementer, der har en stabiliserende effekt, der kun virker på støttebæltet eller bandagen, navnlig med det formål at undgå, at de folder eller snor sig.

51 Det andet spørgsmål i hver af sagerne skal derfor besvares med, at ordet »alene« i bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i KN skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke udelukker støttebælter og andre støtteartikler, hvor andre karakteristika end elasticitet bidrager på en ikke ubetydelig måde til effekten på det organ, der skal støttes eller holdes.

Det tredje spørgsmål

52 I betragtning af besvarelsen af første og andet spørgsmål i hver af sagerne er det ufornødent at besvare det tredje spørgsmål i sag C-262/00 og C-263/00.

Sagsomkostningerne

53 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Hessisches Finanzgericht, Kassel, ved kendelser af 21. februar 2000, for ret:

1) **Pos. 9021 i den kombinerede nomenklatur, der fremgår af bilag I til Rådets forordning (EØF) nr. 2658/87 af 23. juli 1987 om told- og statistiknomen-**

klaturen og den fælles toldtarif, som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1734/96 af 9. september 1996, skal fortolkes således, at positionen omfatter produkter som håndledsbandager, rygstøttebælter, albuebind og knæbandager, hvis disse produkter har karakteristika, der adskiller dem fra almindelige bælter og bandager og fra almindelig brug navnlig på grund af de materialer, hvoraf de er fremstillet, den måde, hvorpå de fungerer, eller på grund af, at de kan tilpasses patientens særlige handicap. Det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, om dette er tilfældet i hovedsagerne.

2) Ordet »alene« i bestemmelse 1 b) til kapitel 90 i den kombinerede nomenklatur skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke udelukker støttebælter og andre støtteartikler, hvor andre karakteristika end elasticitet bidrager på en ikke ubetydelig måde til effekten på det organ, der skal støttes eller holdes.

Wathelet Timmermans Edward

von Bahr Rosas

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 7. november 2002.

R. Grass

Justitssekretær

M. Wathelet

Formand for Femte Afdeling